

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ભારત સંઘ

વિરુદ્ધ

ગગન કુમાર

૨૭/૦૭/૨૦૦૫

[અરીજત પસાયત અને એચ.કે. સેમા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ (ગ્રાન્ટ ઓફ કામચલાઉ સ્ટેટસ એન્ડ રેગ્યુલરાઇઝેશન) સ્કીમ, ૧૯૯૩ - કલમ ૪ - યોજનાનું સ્વરૂપ - ઠરાવ્યું: તે કોઈ ચાલુ યોજના નથી - "કામચલાઉ" દરજ્જો મેળવવા માટે, કેઝ્યુઅલ લેબરર

સ્કીમની શરૂઆતની તારીખે રોજગારમાં હોવો જોઈએ અને તેણે ઓછામાં ઓછા એક વર્ષની સતત સેવા બજાવેલી હોવી જોઈએ.

પ્રતિવાદી, એક કેઝ્યુઅલ લેબરરે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ઓ.એ. દાખલ કરીને કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ (ગ્રાન્ટ ઓફ કામચલાઉ સ્ટેટસ એન્ડ રેગ્યુલરાઇઝેશન) સ્કીમ, ૧૯૯૩ હેઠળ કામચલાઉ દરજ્જાની માંગણી કરી હતી, કારણ કે તેણે વર્ષ ૧૯૯૮ માં ૨૪૦ દિવસ પૂર્ણ કર્યા હતા. ટ્રિબ્યુનલે ઓ.એ. મંજૂર કરતા જણાવ્યું હતું કે આ એક ચાલુ યોજના છે અને જ્યારે પણ કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ એક વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ અથવા ૨૦૬ દિવસ (અઠવાડિયામાં ૫ દિવસ કામ કરતી કચેરીઓના કિસ્સામાં) કામ પૂર્ણ કરે, ત્યારે તેઓ "કામચલાઉ" દરજ્જો મેળવવા માટે હકદાર છે. ભારત સંઘએ હાઇકોર્ટમાં રીટ પિટિશન દાખલ કરીને આ નિર્ણયને પડકાર્યો હતો, જે હાઇકોર્ટે કોઈ પણ કારણ આપ્યા વિના બરતરફ કરી હતી.

આ કોર્ટમાં અપીલ કરતા, ભારત સંઘની ફરિયાદ હતી કે ટ્રિબ્યુનલનો ડ્રાઇકોણ વાજબી ન હતો અને હાઇકોર્ટે એક અસ્પષ્ટ અને કારણ વગરના આદેશ દ્વારા રીટ પિટિશન બરતરફ કરી હતી.

અપીલ મંજૂર કરીને, અદાલતે

ઠરાવ્યું: કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ (ગ્રાન્ટ ઓફ કામચલાઉ સ્ટેટસ એન્ડ રેગ્યુલરાઇઝેશન) સ્કીમ, ૧૯૯૩ ની કલમ ૪ જણાવે છે કે "કામચલાઉ" દરજ્જો એવા કેઝ્યુઅલ લેબરર્સને આપવાનો છે જેઓ યોજનાની શરૂઆતની તારીખે રોજગારમાં હતા. યોજનાની કલમ ૪ તેને ચાલુ યોજના તરીકે જોતી નથી. "કામચલાઉ" દરજ્જો મેળવવા માટે, કેઝ્યુઅલ લેબરર યોજનાની શરૂઆતની તારીખે રોજગારમાં હોવો જોઈએ અને તેણે ઓછામાં ઓછા એક વર્ષની સતત સેવા બજાવેલી હોવી જોઈએ, જેનો અર્થ એ છે કે તેને વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ અથવા ૫ દિવસ કામ કરતી કચેરીઓના કિસ્સામાં ૨૦૬ દિવસ માટે રોકવામાં આવ્યો હોવો જોઈએ. યોજનાની કલમ ૪ પરથી, તે તમામ કેઝ્યુઅલ કામદારોને "કામચલાઉ" દરજ્જો આપવા માટેની સામાન્ય માર્ગદર્શિકા જણાતી નથી, જ્યારે પણ તેઓ એક વર્ષની સતત સેવા પૂર્ણ કરે. [૮૨૭-૭ ; ૮૨૮-એ,બી]

ભારત સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ મોહન લાલ અને અન્યો, [૨૦૦૨] ૪ એસસીસી ૫૭૩ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નંબર ૧૦૨૬/૨૦૦૩.

દિલ્હી હાઇકોર્ટના તારીખ ૨૩/૦૮/૨૦૦૨ ના સી.ડબલ્યુ.પી. નંબર ૪૪૨૭/૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી બિનો બેન્સિગર, કુમારી વિમલા સિંહા અને બી.વી. બલરામ દાસ .

પ્રતિવાદી વતી જીતેન્દ્ર મોહન શર્મા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરીજીત પસાયત દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ભારત સંઘ દિલ્હી હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તેના દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રીટ પિટિશનને બરતરફ કરતા આપવામાં આવેલા આદેશની કાયદેસરતા પર પ્રશ્ન ઉઠાવે છે. વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા હાઇકોર્ટે રીટ પિટિશનને ટૂંકમાં બરતરફ કરી હતી અને વાસ્તવમાં સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, પ્રિન્સિપલ બેન્ચ, નવી દિલ્હી દ્વારા વ્યક્ત કરાયેલા દ્રષ્ટિકોણને સમર્થન આપ્યું હતું, જોકે તેણે તેનો ખાસ ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો.

હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ ટૂંકમાં જણાવવી જરૂરી છે:

પ્રતિવાદીએ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી દાવો કર્યો હતો કે તે થોડા સમય માટે કેઝ્યુઅલ લેબરર તરીકે રોકાયેલો હતો અને તેને ૩૧/૧૨/૨૦૦૦ ના રોજ મૌખિક આદેશ દ્વારા છૂટો કરવામાં આવ્યો હતો. તેના મતે, તેણે કામચલાઉ દરજ્જા માટે નિર્ધારિત સેવાગાળો પૂર્ણ કર્યો હતો. તેમના મતે તેમનો

કેસ ભારત સરકારના કર્મચારી, જાહેર ફરિયાદ અને પેન્શન મંત્રાલય હેઠળના કર્મચારી અને તાલીમ વિભાગ (ટૂંકમાં "ડિઓપીટી") દ્વારા પરિભ્રમિત યોજના હેઠળ સ્પષ્ટપણે આવરી લેવામાં આવ્યો છે. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે વિભાગે ૧૦/૦૮/૧૯૯૩ ના ઓ.એમ. નંબર ૫૧૦૧૬/૨/૯૦-ઈસ્ટ.(સી) દ્વારા કેઝ્યુઅલ કામદારોના કામચલાઉ દરજ્જા અને નિયમિતકરણ માટેની યોજના પરિભ્રમિત કરી હતી. આ યોજના 'કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ (ગ્રાન્ટ ઓફ ટેમ્પરરી સ્ટેટસ એન્ડ રેગ્યુલરાઈઝેશન) સ્કીમ ઓફ ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા, ૧૯૯૩' તરીકે ઓળખાય છે. આ યોજના ૦૧/૦૮/૧૯૯૩ થી અમલમાં આવી હતી. આ યોજનાએ એવા કેઝ્યુઅલ લેબરરને કામચલાઉ દરજ્જો આપવાની કલ્પના કરી હતી જેણે વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ (અઠવાડિયામાં ૫ દિવસ કામ કરતી કચેરીઓના કિસ્સામાં ૨૦૬ દિવસ) કામ કર્યું હોય. પ્રતિવાદીના મતે તેણે ૧૯૯૮ માં નિર્ધારિત સમયગાળો પૂર્ણ કર્યો હતો અને તેથી કામચલાઉ દરજ્જો મેળવવા માટે પાત્ર હતો. વર્તમાન અપીલકર્તાએ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સ્ટેન્ડ લીધું હતું કે આ યોજના ચાલુ યોજના નથી પરંતુ તે ફક્ત તે જ કેઝ્યુઅલ લેબરર્સને લાગુ પડે છે જેઓ ઓ.એમ. જારી કરવાની તારીખે રોજગારમાં હતા અને નિર્ધારિત સમયગાળાની સતત સેવા બજાવી હતી. ટ્રિબ્યુનલે કર્મચારીનું સ્ટેન્ડ સ્વીકાર્યું અને નિર્દેશ આપ્યો કે કર્મચારીને ૧૯૯૮ થી કામચલાઉ દરજ્જો આપવામાં આવે. આનુષંગિક લાભો (યોગ્ય સ્કેલના લઘુત્તમ સહિત) આપવાનો અને નિયમિતકરણના કેસ પર વિચારણા કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તાએ દિલ્લી હાઈકોર્ટમાં રીટ પિટિશન દાખલ કરી અને આદેશની ચોકસાઈ પર પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો. હાઈકોર્ટે તેના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા રીટ પિટિશન બરતરફ કરી. હાઈકોર્ટે બરતરફી માટે વ્યવહારિક રીતે કોઈ કારણ નોંધ્યું નથી, સિવાય કે કામદાર ૧૯૯૫ થી ૨૦૦૦ સુધી કેઝ્યુઅલ લેબરર તરીકે કામ કરતો હતો.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ તેના દ્રષ્ટિકોણમાં વાજબી ન હતી અને હાઈકોર્ટે કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની નોંધ લીધી ન હતી, અને એક અસ્પષ્ટ અને કારણ વગરના આદેશ દ્વારા રીટ પિટિશન બરતરફ કરી હતી.

બીજી તરફ પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે નિર્વિવાદ સ્થિતિ એ છે કે ૧૯૯૮ માં પ્રતિવાદીએ ૨૦૬ દિવસથી વધુ સેવા બજાવી હતી, તેથી ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના આદેશો સામે કોઈ વાંધો ઉઠાવી શકાય નહીં.

વિવાદનું નિરાકરણ યોજનાની કલમ ૪ ના અર્થઘટનના આધારે કરી શકાય છે. જેવું આપણે નોંધ્યું છે, યોજના ૦૧/૦૯/૧૯૯૩ થી અમલમાં આવી. યોજનાની કલમ ૪(૧) નીચે મુજબ છે:

"૪. કામચલાઉ દરજ્જો: (૧) 'કામચલાઉ' દરજ્જો એવા તમામ કેઝ્યુઅલ લેબરર્સને આપવામાં આવશે જેઓ આ ઓ.એમ. જારી કરવાની તારીખે રોજગારમાં છે અને જેમણે ઓછામાં ઓછા એક વર્ષની સતત સેવા બજાવી છે, જેનો અર્થ એ છે કે તેઓ ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ (૫ દિવસનું અઠવાડિયું ધરાવતી કચેરીઓના કિસ્સામાં ૨૦૬ દિવસ) ના સમયગાળા માટે રોકાયેલા હોવા જોઈએ."

યોજનાની કલમ ૪ ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે કે "કામચલાઉ" દરજ્જો એવા કેઝ્યુઅલ લેબરર્સને આપવાનો છે જેઓ યોજનાની શરૂઆતની તારીખે રોજગારમાં હતા. ટ્રિબ્યુનલે એવો દ્રષ્ટિકોણ અપનાવ્યો છે કે આ એક ચાલુ યોજના છે અને જ્યારે પણ કેઝ્યુઅલ લેબરર્સ એક વર્ષમાં ૨૪૦ દિવસ અથવા ૨૦૬ દિવસનું કામ પૂર્ણ કરે, ત્યારે તેઓ "કામચલાઉ" દરજ્જો મેળવવા માટે હકદાર છે. અમને લાગતું નથી કે યોજનાની કલમ ૪ તેને ચાલુ યોજના તરીકે વિચારે છે. "કામચલાઉ" દરજ્જો મેળવવા માટે, કેઝ્યુઅલ લેબરર યોજનાની શરૂઆતની તારીખે રોજગારમાં હોવો જોઈએ અને તેણે ઓછામાં ઓછા એક વર્ષની સતત સેવા બજાવેલી હોવી જોઈએ જેનો અર્થ એ છે કે તેને વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા ૨૪૦ દિવસ અથવા ૫ દિવસનું અઠવાડિયું ધરાવતી કચેરીઓના કિસ્સામાં ૨૦૬ દિવસના સમયગાળા માટે રોકવામાં આવ્યો હોવો જોઈએ. યોજનાની કલમ ૪ પરથી, તે તમામ કેઝ્યુઅલ કામદારોને "કામચલાઉ" દરજ્જો

આપવા માટેની સામાન્ય માર્ગદર્શિકા જણાતી નથી, જ્યારે પણ તેઓ એક વર્ષની સતત સેવા પૂર્ણ કરે. અલબત્ત, કેન્દ્ર સરકાર માટે કોઈપણ યોજના તૈયાર કરવાનું કામ છે જ્યારે તે જરૂરી જણાય કે કેઝ્યુઅલ લેબરર્સને "કામચલાઉ" દરજ્જો આપવામાં આવે અને ત્યારબાદ તેમને ગ્રુપ 'ડી' પોસ્ટ્સમાં સમાવી લેવામાં આવે.

એક સમાન વિવાદ ભારત સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ મોહન લાલ અને અન્યો, [૨૦૦૨] ૪ એસસીસી ૫૭૩ માં આ અદાલત દ્વારા તપાસવામાં આવ્યો હતો અને ચુકાદાના ફક્ત ૬ માં સમાન દ્રષ્ટિકોણ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

તેથી, ટ્રિબ્યુનલનો આદેશ સ્પષ્ટપણે અસમર્થનીય છે. હાઈકોર્ટે કમનસીબે તેમાં સામેલ વાસ્તવિક મુદ્દાની તપાસ કરી નથી અને ખૂબ જ અસ્પષ્ટ આદેશ દ્વારા રીટ પિટિશનને ટૂંકમાં બરતરફ કરી હતી. હાઈકોર્ટનો આદેશ તદનુસાર રદ કરવામાં આવે છે.

આ તબક્કે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોની નોંધ લેવી સંબંધિત છે. તેમના મતે પ્રતિવાદી-કર્મચારીનો કેસ

મોહન લાલ (ઉપરોક્ત)ના કેસના ફરરા ૧૧ માં અવલોકનો દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યો છે.

આ દલીલમાં કોઈ તથ્ય નથી. ફરરા ૧૧ માં અવલોકનો અલગ પૃષ્ઠભૂમિ અને સંદર્ભમાં આપવામાં આવ્યા હતા અને આ કેસના તથ્યોને લાગુ પડતા નથી.

અપીલ ખર્ચના કોઈ આદેશ વિના મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====